

Warszawa, dnia 11.08.2019 r.

URZĄD ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH
Departament Prawny

UZP/DP/026/110(3)/19/MO

KW-2260/19

**Grupa Inicjatywna Organizacji
Branżowych i Przedsiębiorców
Branży Tłumaczeniowej**

W odpowiedzi na pismo, które wpłynęło do Urzędu Zamówień Publicznych w dniu 4 grudnia 2018 r., w sprawie dopuszczalności zlecenia usług tłumaczeń poświadczonych w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Przedstawione do zaopiniowania zagadnienie prawne sprowadza się do ustalenia istnienia podstaw dla organizowania postępowań przetargowych na wykonanie przez tłumaczy przysięgłych poświadczonych tłumaczeń tekstów dla II Oddziału ZUS w Warszawie w reżimie ustawy z dnia z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1986 i 2215), zwanej dalej „ustawą Pzp. Zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym przez Grupę Inicjatywy Organizacji Branżowych i Przedsiębiorców Branży Tłumaczeniowej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Warszawie, w ramach realizacji przedmiotu zamówienia objętego ww. postępowaniem przetargowym, występuje jako organ administracji publicznej zlecający na podstawie ustawy, wykonanie na potrzeby postępowań administracyjnych tłumaczeń poświadczonych, które rozliczane są na podstawie stawek urzędowych wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz. U. Nr 15, poz. 131). W ocenie Wnioskodawcy, wykonanie przez tłumacza przysięgłego tłumaczenia w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na wezwanie organów administracji publicznej nie ma cech umowy cywilno-prawnej, a co za tym idzie nie jest zamówieniem publicznym. Powyższe znajduje uzasadnienie m. in. w treści art. 15 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego, który stanowi, że tłumacz przysięgły nie może

odmówić wykonania tłumaczenia w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej, chyba że zachodzą szczególnie ważne przyczyny uzasadniające odmowę. Istotne jest przy tym, że wynagrodzenie za czynności tłumacza przysięgłego wykonane na żądanie podmiotów, o których mowa w art. 15 ww. ustawy, ustala się przy uwzględnieniu stopnia trudności i zakresu tłumaczenia, na podstawie stawek urzędowych przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego. Treść obu przepisów, zdaniem Wnioskodawcy, wyklucza możliwość stosowania reguł wynikających z ustawy - Prawo zamówień publicznych.

Mając na względzie powyższe, wskazać należy, iż w świetle art. 2 pkt 13 ustawy - Prawo zamówień publicznych, zamówienia publiczne to umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane. Przepis ten wskazuje, iż z zamówieniem publicznym, a tym samym z obowiązkiem stosowania procedur ustawy – Prawo zamówień publicznych, mamy do czynienia w sytuacji, gdy prowadzi ono do zawarcia umowy, a więc czynności prawnej o charakterze dwustronnym (pomiędzy zamawiającym i wykonawcą). Przedmiotem tak zawartej umowy muszą być dostawy, usługi lub roboty budowlane. Treść ww. definicji zamówienia publicznego w powiązaniu z przepisem art. 139 ust. 1 ustawy Pzp, zgodnie z którym do umów w sprawach zamówień publicznych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, jednoznacznie wskazuje, iż zakresem prawa zamówień publicznych objęte są umowy o charakterze cywilnoprawnym przez które wykonawca zobowiązuje się spełnić na rzecz zamawiającego określone świadczenie w zamian za zapłatę wynagrodzenia. Powyższe stanowisko znajduje również potwierdzenie w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 14 grudnia 2005 r., sygn. akt: III SA/Wa 2812/05. Oznacza to, iż z zamówieniem publicznym będziemy mieli do czynienia wszędzie tam, gdzie istnieje konkretne zapotrzebowanie, którego zamawiający nie jest w stanie zaspokoić samodzielnie i w tym celu nabywa niezbędne świadczenia. Podstawą ich nabycia jest natomiast zawarta pomiędzy zamawiającym a wykonawcą umowa określająca prawa oraz obowiązki stron stosunku prawnego. Stosunek prawny łączący strony umowy o zamówienie publiczne jest stosunkiem cywilnoprawnym, którego podstawowymi cechami są m. in. dobrowolność i autonomia stron, równość kontraktowa stron, możliwość odmowy wykonania zlecenia i negocjowania jego warunków.

Uwzględniając powyższe, przyjęć należy, że jeżeli w danej sprawie nie mamy do czynienia ze stosunkiem cywilnoprawnym, czyli stosunkiem ukształtowanym na podstawie norm prawa cywilnego, ustawa Prawo zamówień publicznych nie będzie miała zastosowania. Niewątpliwie, warunek obowiązywania ustawy Pzp dotyczący umowy nie jest spełniony, jeżeli wykonawca nie ma żadnej swobody decydowania ani o tym, jak postąpić z otrzymanym zleceniem, ani o cenach za swoje świadczenia oraz gdy w stosunku do jednej ze stron brak

jest wolności zawierania umów (por. m. in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 2007 r., w sprawie C-220/06 Asociación Profesional de Empresas de Reparto y Manipulado de Correspondencia przeciwko Administración General del Estado). W związku z powyższym, z wyłączeniem obowiązku stosowania ustawy Pzp będziemy mieli do czynienia m. in. w sytuacji powołania tłumacza przysięgłego przez organ w toku prowadzonego postępowania, jeżeli konieczność jego powołania wynika wprost z ustawy (np. Kpa, Kpk, Kpc). Jeżeli więc powołanie tłumacza przysięgłego w ramach prowadzonego postępowania następuje na podstawie upoważnienia ustawowego, na żądanie organów, o których mowa w art. 15 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego, udział tłumacza stanowi element postępowania, określony przepisami ustawy, co też pociąga za sobą brak swobody zawierania przez tłumacza umowy z organem. Jakkolwiek, tłumacz przysięgły może odmówić wykonania tłumaczenia wyłącznie w przypadkach określonych w art. 15 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego. Ponadto, powołując tłumacza przysięgłego na podstawie upoważnienia ustawowego, w ramach konkretnego postępowania, organ administracji publicznej dokonuje wobec tej osoby czynności urzędowej o charakterze władczym, nie negocjuje warunków umowy ani nie przyjmuje oferty. Oznacza to, iż w takim przypadku, wyłączona jest możliwość swobodnego kształtowania stosunku pomiędzy organem a tłumaczem. Ponadto, o tym, iż wówczas nie jest zachowana zasada autonomii prywatnej stron cechująca stosunek cywilnoprawny, a polegająca na tym, że podmioty te mogą własnym działaniem kształtować swoje stosunki prawne, mogłoby świadczyć również to, iż w wynagrodzenie za czynności tłumacza przysięgłego wykonane na żądanie podmiotów, o których mowa w art. 15 ww. ustawy, ustala się na podstawie stawek urzędowych przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego. Ponieważ stosunek prawny zawierany z tłumaczem przysięgłym w trybie upoważnienia ustawowego, celem wykonania poświadczonych tłumaczeń tekstów na potrzeby prowadzonego przez organ postępowania, nie ma statusu zamówienia publicznego w rozumieniu ustawy Pzp, brak jest podstaw prawnych do stosowania przepisów ustawy celem dokonania wyboru tłumacza.

W kontekście powyższego należy zauważyć, że jeżeli zamawiający nabywa usługi tłumacza przysięgłego dla innych celów niż wynikające z konkretnego upoważnienia ustawowego (Kpc, Kpa, Kpk itd.), do wyznaczenia takiego tłumacza, powinien stosować przepisy ustawy Pzp na zasadach określonych tą ustawą. W powyższych okolicznościach, wypłata wynagrodzenia tłumacza za wyświadczoną przez niego usługę opiera się o nawiązany pomiędzy zamawiającym a wykonawcą stosunek cywilnoprawny, w wyniku uprzednio przeprowadzonego postępowania na podstawie ustawy Pzp, nie zaś jak ma to miejsce w przypadku powołania tłumacza na podstawie upoważnienia ustawowego – w oparciu o

przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego

Wskazać jednocześnie należy, że stosownie do treści art. 154 pkt 13 ustawy Pzp, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych dążąc do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów ustawy, wydaje, z urzędu lub na wniosek, opinie, w których przedstawia interpretacje przepisów dotyczących zamówień publicznych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Należy wyraźnie wskazać, iż dążenie do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów o zamówieniach, nie polega na podejmowaniu rozstrzygnięć w konkretnych okolicznościach faktycznych sprawy, a także na ocenie merytorycznej czynności podejmowanych przez zamawiających lub wykonawców w toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W związku z powyższym Urząd Zamówień Publicznych w drodze ogólnej opinii prawnej nie może rozstrzygnąć o zasadności podjętych przez ZUS II Oddział w Warszawie czynności przy organizowaniu postępowań przetargowych na wykonanie przez tłumaczy przysięgłych poświadczonych tłumaczeń tekstów. Dokonanie powyższych ustaleń przez Prezesa Urzędu w formie opinii prawnej mogłoby w sposób nieuprawniony wpłynąć na przebieg i wynik ewentualnych późniejszych postępowań kontrolnych lub administracyjnych prowadzonych w odniesieniu do opisanych zamówień. Dodać także należy, iż dokonanie analizy zgodności z ustawą Pzp okoliczności faktycznych przedstawionych we wniosku możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego lub kontrolnego.

Dyrektor
Departamentu Prawnego
Bogdan Artymowicz
radca prawny